

ДОКЛАД

ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СТУДЕНТСКИТЕ ОБЩЕЖИТИЯ В КВ. “СТУДЕНТСКИ ГРАД”, ГРАД СОФИЯ

Представен

от

**Сдружение за развитие и обществен контрол на студентските
общежития и столове “СРОКСОС”,**

Основано с РЕШЕНИЕ №1 на СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ФИРМЕНО
ОТДЕЛЕНИЕ, 1-ви състав, закрито заседание на 31.03.2008г. (Ф.Д. № 228/2008)

Сайт и контакти:

www.sroksos.blogspot.com

Резюме. Настоящия доклад е изготвен от членовете на Сдружение с нестопанска цел в обществена полза “СРОКСОС”, формирано от студенти и докторанти, с опит в студентските съвети, университетски социално-битови комисии, младежки движения и организации със социална и обществена насоченост.

Целта на доклада е да се информират държавните органи за лошото състояние на студентските общежития в гр. София, кв. “Студентски град” и да се предложат мерки и насоки за решение на проблемите.

Доклада се състои от 5 части:

1. **Въведение, история, международен опит, основни понятия и нормативна уредна в Р.България;**
2. **Управлението на местната власт в кв. “Студентски град”;**
3. **Университетското стопанисване и грижи за социално-битовата среда на учащите си;**
4. **Ремонт и реновиране с бюджетни средства на студентски общежития;**
5. **Приложения, допълнения и предложения.**

ЧАСТ I. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ ЗА СТУДЕНТСКИТЕ ГРАДЧЕТА. МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ. НОРМАТИВНА УРЕДБА

Въведение

Всяка развита икономика, базирана на наука и образование осигурява подходяща среда за развитие, отпих и обучение на своите студенти, специалисти и млади учени.

Доброто образование и наука са предпоставка за наличие на модерна и просперираща икономика. В България се счита, че трагичното състояние на наука и образование са следствие от слабата ни икономика, но световния исторически и икономически опит показва, че икономиката е слаба поради липсата на държавна ангажираност към образование и научни изследвания, а не обратното. Твърди се, че държавата няма пари за наука и образование, но без приоритетно развитие на тези области, държавата ще става все по-бедна и ще има все по-малко пари не само за образование, но и за здравеопазване, инфраструктура, армия, администрация и др. Дори и европейските фондове ще останат една мечтана илюзия без образовани хора, които да изготвят, управляват и контролират проектите.

Чуждестранния опит в организирането на подходяща учебна и социално-битова среда ни показва много добри решения за студентските градчета, където са създадени прекрасни условия за обучение и отпих. За да бъдат българските университети конкурентни на чуждестранните, трябва да си дадем сметка, че рейтинга и престижа на университета се определят не само от учебните зони (преподаване в аудитории, лаборатории, практическа подготовка), но и от организацията на социално-битовата среда.

Към настоящия момент в списъка на най-добрите световни университети по условия на обучение и социално-битова среда водещи са университетите на САЩ и Великобритания. Някои биха възразили, че американските и британските университети са частни и платени и поради тази причина предлагат значително по-добри битови условия за студентите си, а при нас образованието е предимно държавно. Сред най-високооценетите университети обаче има и немалко държавни, сред които – Калифорнийския университет в Бъркли (снимки от кампуса на университета по-долу), Калифорнийския университет в Лос Анджелис Тексаския университет в Остин. Френските и германските държавни университети също предлагат добри учебни и битови условия за студентите си и също се нареждат сред водещите в света.

История, развитие и основни понятия

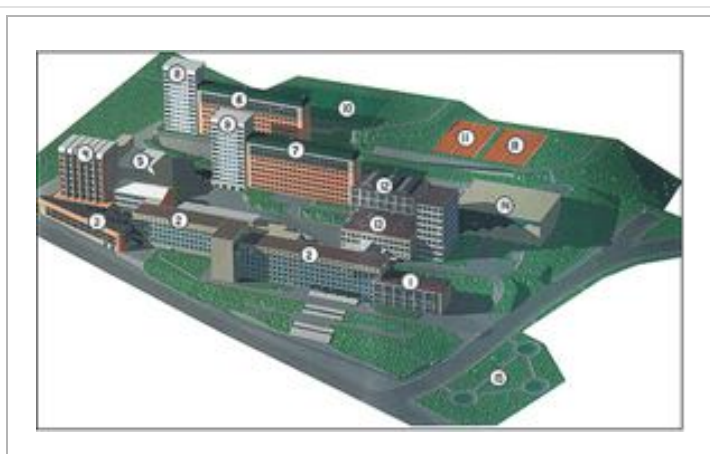
Европейските университети възникват на базата на манастири през XII-XIII векове. Там се е създала особена материално-пространствена възпитателна среда, акумулираща в себе си интелектуалния потенциал на различни епохи. Известните и престижни университети са били третата сила на европейските държави след светската и религиозна сили.

Исторически още през средните векове са се наложили две схеми за разположение на университетите: автономно разположение по отношение на града и вътрешноградско разположение. Класически примери за автономно разположение са английските университети Кембридж и Оксфорд. Те са разположени среди живописен ландшафт, олицетворявайки чрез това идеята за усъвършенстване и възпитание на човека посредством съответстваща архитектурна и природна среда.

През XVIII-XIX векове се създават много от известните американски университети – Йейлския, Пристънския, Колумбийския, Калифорнийския и други. Въвежда се понятието кампус. Кампус – това е университетско градче и се явява иновация на американската архитектура, като се създава нова представа за мястото и значимостта на науката и образованието в обществения живот. Кампус – това е град в града: улици, площади, паркове, научни институти и лаборатории, концертни зали, библиотеки, собствени паркинги. Университетските кампуси имат собствена телекомуникационна система, полицейски участък, жилищни зони и др. Думата campus има латински корен и означава “поле”, “открито пространство”. За първи път като кампус е наречена територията на Пристънския университет през XVIII век.

**Университет Хертфордшир
(Великобритания), кампус De Havilland.**

**Държавен университет по икономика и обслужване
във Владивосток (Русия)**

Досега добрите примери бяха основно от частни университети и демократични държави с традиции. Съществуват обаче и примери от недалечното минало, когато дори и тоталитарни режими полагаха немалко грижи за развитието на науката и образованието. През 30-те години на миналия век в СССР активно се разработва идеята за създаване на университети, където комплексно да се отчита въпросите за организация на учебния процес, условия за живеене, трудоустройство, връзка на науката и спорта. Сформирани са мащабни проекти за изграждане на такива научно-образователни комплекси. Реализирани са дори огромни по мащаб проекти за научно-изследователски зони (затворени градове), основно с военна и икономическа насоченост, в които цялата инфраструктура е напълно автономна и подчинена единствено на научни изследвания.

Добри позиции и сериозен растеж в световните класации за университети в последните години заемат университетите в Китай – страна с изцяло държавна форма на управление и стопанисване на висшите училища и прилежащите им кампуси. Пекинския университет (Beijing University) например е сред малкото университети през последните години, нарушаващи хегемонията на американските и английските университети сред първите 20 университета в света (през 2005-та година например той заема 15-то място, а през 2006-та – 14-то място в световната рейтинговата класация, което го прави най-високо оценения университет в света, извън САЩ и Великобритания). Все по-добрите условия за студенти в китайските университети, привличат многобройни чуждестранни студенти (един от главните критерии за висока оценка на университета). Отличните учебни и битови условия за студенти в Китай, както и субсидирането на обучението и настаняването в общежития от правителството привличат многобройни таланти студенти и млади учени от Русия и бившите съветски републики, с което университетите в Китай получават международно признание и реално допринасят за развитието на националната икономика.

Много добри показатели и признание получават други държавни университети: Australian National University (Австралия), National University of Singapore (Сингапур), които са сред първите 20 в света.

Немалка част от съветските граждански проекти за комплексни научно-образователни зони са реализирани, не само на територията на СССР, но и в други социалистически държави. Пример за това до 1990г. бе и “Студентски град” в Р. България със своите университети, студентски общежития, столове за учащи, паркове и зелени площи, две спортни зали, няколко стадиона, детски градини, грижи за майки-студентки, обособени автобусни линии. Цялата инфраструктура на единния университетски кампус в Р. България бе подчинена на обслужването на обществения приоритет – наука и образование.

България и световния опит

Годините на проточилия се може би за вечни времена “преход” от държавно планиране и външен икономически и социален контрол към псевдо-демокрация, политическа некомпетентност и корупция, разрушиха изцяло най-голямото студентско градче в Р. България. През 1996 г. държавата абдикира от стопанисването на общежитията и остави над 40,000 свои граждани, студенти, млади учени да се обучават и правят наука в условията на нормативен произвол, корупция, некомпетентност и безхаберие. Университетското градче бе превърнато в зона на влияние на съмнителни бизнес-интереси, корумпирани общински и университетски власти и лошо администриране.

Сравнително добър пример за добре проектиран и почти запазен към настоящия момент университетски кампус е територията на Национална спортна Академия (НСА). Нечисти икономически интереси обаче посягат и на нея, като пример за това е територията на *Зимен дворец на спорта*, както и околните строежи около НСА. Освен това голяма част от учащите в НСА, живеят на територията на “Студентски град” и са подложени на същия

шумов и инфраструктурен хаос и общински произвол, както и десетките хиляди студенти от други университети.

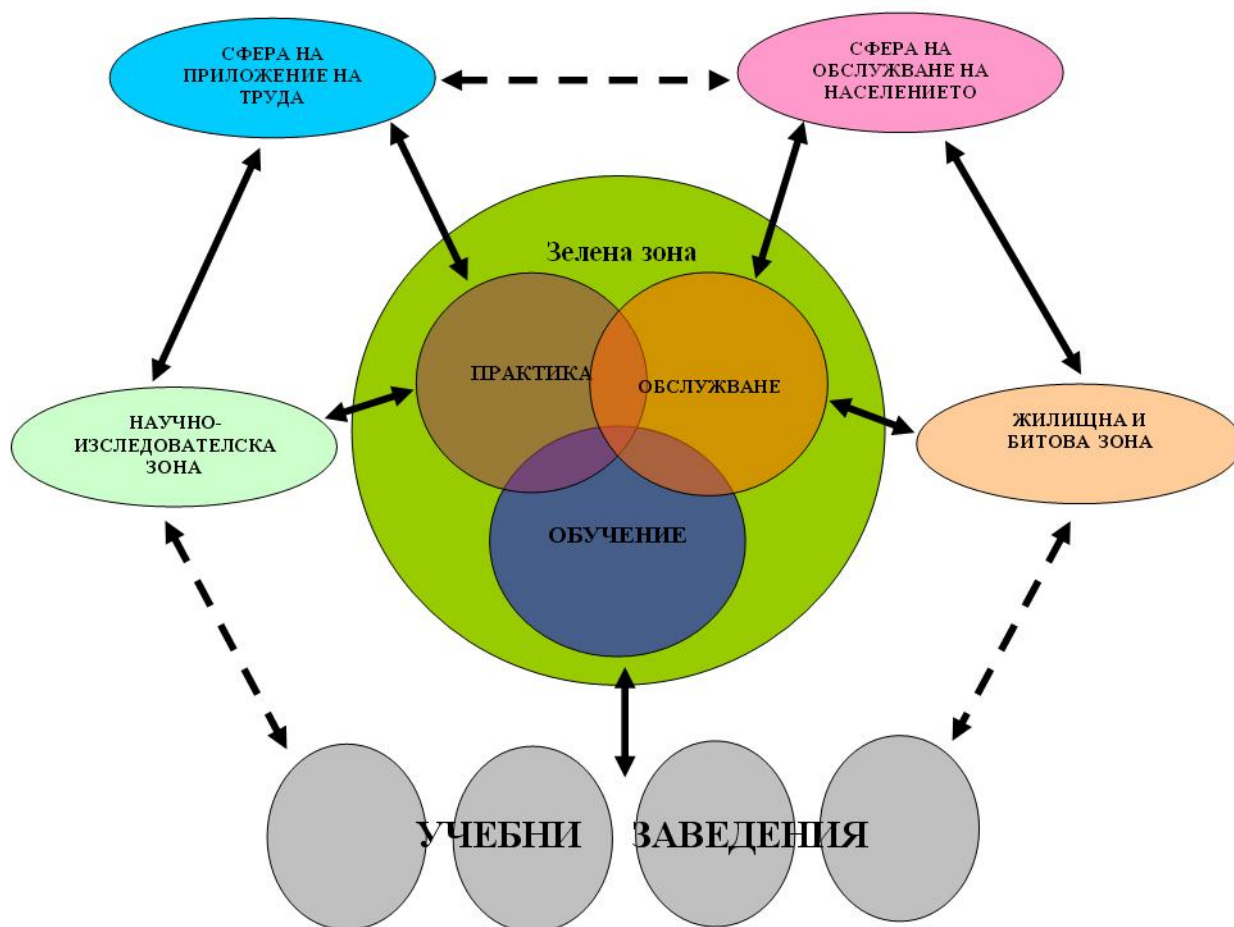

САЩ, Канада, Зап. Европа, Япония	Р. България
Основно автономно разположение на университета по отношение на града. Комплексност на застрояването.	Основно вътрешноградско разположение на университета. Некомплексност на застрояването – разполагане на функционалните зони на различни участъци.
Разполагане на университета предимно в живописно-ландшафтна природна среда. Сградите са разположени разчупено, пейзажно.	Територията на университета е притисната от съществуващите сгради, улици, паркинги. Висока плътност на застрояването, без никакво разнообразие.
Културната и спортно-оздравителната зони са силно развити.	Културните и спортно-оздравителните зони са почти унищожени след 1990 година, а наличните са за общо обслужване на всички граждани.
Инфраструктурата за обслужване на жилищния сектор предлагат широк набор от услуги.	Структурата на обслужване на жилищния сектор е силно редуцирана и не покрива дори нормативния минимум.
Безопасността на живущите е организирана на много високо равнище.	Липсва ефективна система за безопасност на живущите. Наличните охранителни и аварийни екипи са крайно неефективни и назначени чрез непрозрачни процедури, облагодетелстващи академични структури. Пожарните и аварийни системи не са във функциониращ вид.
Студентите се разделят на различни социални групи и общежитията са инструмент за социално урегулиране.	Почти е премахната социалната диференциация на студентите. Налични са дори наченки на икономическа дискриминация, като най-добре материално осигурените студенти поднормативно се осигуряват с най-добри битови условия.
Принцип на формиране на построения около открити вътрешни дворове и паркови пространства.	Междублоковите пространства методично е унищожават, включително и всяка свободна зелена площ.
Съществуват следните типове общежития: Малки жилищни кооперации, къщи	Използват се само панелни блокове от коридорен тип.
Стаите са едноместни и двуместни. Характерно е гъвкаво планиране на	Стаите основно са за трима обитатели, дори четирима. Най-разпространена е типова стая от

решенията за жилищните площи.	24кв. м. за трима човека. Стаите са твърдо фиксирани и няма гъвкавост на използването им за различни нужди на диференцирани учебни и социални групи.
Наличие на складови, кухненски, санитарни общи помещения, места за клубове по интереси и творческа дейност.	Нормативно определените и у нас общи санитарни и кухненски помещения, читални и приземни зони, обслужват частни интереси, нямащи никакво отношение към учебна или научна дейност или не са поддържани.
Самоуправление чрез действащи студентски представители и отговорници и стимулиране чрез учебни и социални преференции	Налагане на студентски “представители”, които често не са действащи студенти. В някои университети напълно липсва студентско самоуправление или то носи фиктивен характер.

Планиране и управление на студентския кампус

Университетът като историческо възникване и последващо развитие е съвкупност от учебни заведения, научно-изследователска и приложна зона, обособена жилищна и битова среда, които представляват неделима система. Всички компоненти в тази система са пряко или косвено свързани, като всяка слабост в компонентите на тази система оказва негативно влияние върху крайната цел – учебно и научно развитие на млади специалисти и генериране на научни продукти за икономиката на страната.

Безспорно във всеки световно значим и привлекателен за студенти университет, всички компоненти на системата са на много високо равнище и са в хармония с останалите звена на системата.

В Р. България умишлено или по-скоро безотговорно се управлява и стопанисва тази система. Обслужването – административно и социално е на крайно непрофесионално равнище. Зелените зони са унищожени в угода на частни интереси. Практическите и научно-изследователски зони обслужват интереси на администрация и академичен състав, без да се ползват за развитие на млади специалисти. Жилищните зони, за които се отнася този доклад са в повече от отчайващо състояние. Тоест българския университет, като единна система ОБУЧЕНИЕ-ПРАКТИКА-ОБСЛУЖВАНЕ е крайно неефективен и дори вреден за развитието на младите хора (чрез илюзията за стойностно образование), които все по-често напускат страната и се обучават в чужбина.

Пример за стопанисване на студентски кампус от Университетът Кембридж (Великобритания)

Университетът в Кембридж представлява конфедерация от 31 специализирани колежи, факултети и други институции. Университетската територия представлява кампус от университетски сгради, общежития, столови, спортни съоръжения, библиотеки и т.н.т.

Цялото недвижимо имущество в университетския кампус, включително инфраструктурата, зелените площи и свързаните с тях услуги по строителство, поддръжка, озеленяване, ремонт и упражняване на собственост и контрол се осъществява от специализираното дружество на Кембриджкия Университет - Estate Management and Building Service (Управление на собствеността и строителни услуги). Това дружество се грижи и за настаняването в общежитията, столовото хранене, баровете и развлекателните заведения в кампуса, енергийната ефективност, екологията, противопожарната безопасност, паркирането и пропускателния режим за автомобили. Дружеството има отдели, всеки от които се занимава с една или няколко от специфичните дейности. Дружеството работи на базата на дългосрочна стратегия за период от 10 години напред, средносрочни и текущи цели. Приходите от дейността му отиват в бюджета на университета.

Проблеми в България

През последните две години всички държавни органи в Р. България твърдят пред обществеността и медиите, че основният им **приоритет е образованието**, неговата модернизация и подобряване на ефективността в научната и образователна област.

Пристигайки в най-големия учебен кампус в България (Студентски град), всеки би се запитал, възможно ли е в среда на невъобразим **шум и замърсяване**, безброй **увеселителни заведения, казина**, множество **строежи** и унищожаване на всяка налична зелена площ, младия човек да се обучава, да почива, да пише проекти, анализи, патенти, дисертации. Тази среда е крайно неподходяща не само за студент и човек, посветил се на науката, но и за който и да било гражданин на европейска държава.

Що за “студентско” може да бъде градче, в което последното общежитие е построено през 1989 година, а през последните 3 години са построени повече частни сгради, отколкото е броят на общежитията. Няма нищо студентско в десетките кръчми и дискотеки, денонощно тормозещи околните студентски блокове с ориенталски ритми и непоносим шум. Нима са “студентски” скъпите коли със софийски, чуждестранни (и дипломатически регистрации), окупирали инфраструктурата на студентското градче – пътища, тротоари и зелени площи.

Нима е възможно в академично градче, каквото се явяваше доскоро квартал “Студентски град” сред стотиците увеселителни, търговски, хранителни и хазартни заведения, да **няма нито една библиотека**, нито една книжарница със специализирана литература, липсва и библиотечно-информационен център с достъп до Интернет. Нима е нормално всички пристройки на студентските общежития, изградени за да бъдат читални, да са трансформирани за търговска дейност като: заведения, фитнес центрове, геймърски клубове, копирни центрове и др. обекти, явно извършващи търговска дейност, нямаща нищо общо с академичната ориентация на територията.

Позволявайки изграждането на такава “студентска” инфраструктура, държавата приоритетно насърчава развитието не на млади учени, хуманитаристи, инженери, медици, икономисти, преподаватели, а единствено на нискоквалифицирани студенти-хамали, строители, сервитьори, магазинери и емигранти.

Докато Студентски град, буйно се разраства с мълчаливото одобрение на държавните власти, студентите продължават да живеят основно в типови стаи от по 24 кв.м., в които са настанени трима учащи, за всеки от които чистата жилищна площ без коридор и баня е около 6 кв.м. (условия, неприемливи дори за затвори и приюти за животни).

Самият Студентски град, чийто последен студентски блок е построен през 1991 година, е бил актуален за времето, в което в страната са се обучавали значително по-малко студенти, и дори тогава е в бил в планово разширяване, поради пренаселеност на наличните общежития. В момента броят на студентите е значително по-голям и продължава да расте. Въпреки това, общежитията не само не разширяват базата си, но чрез незаконно настаняване на преподаватели, чуждестранни граждани, административен персонал, стаи за частни цели и на хотелски начала, външни наематели, стаите за студенти са намалени значително. Нелогично е всяко нарастване капацитета на университетите, след като липсва пропорционално нарастване социално-битовия им фонд, а наличния е в много лошо и дори непригодно за ползване състояние.

Поради значително намаления и застаряващ преподавателски състав значително бе увеличен дела на **извънаудиторните и самостоятелни занятия** на студентите. Нима в така неподходяща социално-битова среда са възможни такива самостоятелни занятия? Отдавна са преструктурирани или оставени в непригодно състояние читални, чертожни и санитарни общи помещения в студентските общежития или както е в случая в Технически университет – София, тези помещения нерегламентирано са преустроени в луксозни стаи за

преподаватели и нямащи право на общезития чуждестранни студенти платено обучение, служители и др.

Не може да се твърди, че държавните университети са лошо финансирани с бюджетни средства – напротив, средствата които се отпускат ежегодно за голям университет са съпоставими с бюджета на средно голяма община:

Бюджетни средства за общини (2007-ма година):

- Ямбол – 13,06 млн. лв.
- Плевен – 23,27 млн. лв.
- Русе – 31,13 млн. лв.

Бюджетни средства за държавни висши училища (2007-ма година):

- Университет за национално и световно стопанство – 14,37 млн. лв.
- Технически университет – София – 25,32 млн. лв.
- Софийски Университет “Св. Кл. Охридски” – 32,78 млн. лв.

Освен това университетите имат огромни приходи от такси, наеми, депозити, отдаване под наем на помещения, спортни съоръжения, почивни бази и др. Всичките тези средства се разходват непрозрачно и при пълно отсъствие на ефективен вътрешен и държавен контрол.

Причината за лошото състояние на общезитията е умишлено неефективното стопанисване, администриране, поддръжка, които са параван за отклонение на значителни бюджетни средства, както и средства събирани от студенти и граждани.

Нормативна уредба в Р. България, свързана със стопанисването на студентски общезития и столове

Основните, специализирани нормативни документи свързани със стопанисването на общезитията са следните:

1. ***“НАРЕДБА за ползване на студентските общезития и столове”(НПСОС)*** с контролни органи по спазването и – министъра на образованието и науката, министъра на финансите, министъра на здравеопазването;
2. ***НАРЕДБА № 5 за хигиенните изисквания към устройството, обзавеждането и експлоатацията на общезития;***
3. ***ХИГИЕННИ НОРМИ № 0-64 на пределно допустимите нива на шума в жилищни и обществени сгради и жилищни райони;***
4. ***НАРЕДБА № 5 за правила и нормативи за устройство на територията;***

5. НАРЕДБА №7 за хигиенните изисквания към предприятията, които произвеждат или търгуват с храни и към условията за производство и търговия с качествени и безопасни храни

Други нормативни документи, имащи отношение към настоящия доклад:

1. **Конституция на Република България;**
2. **Закон за висшето образование;**
3. **Закон за достъп до обществена информация** – висшите училища като бюджетни предприятия с частично собствено финансиране попадат в обхвата на този закон (Чл. 3 (2) и е задължено да дава информация по смисъла на Чл. 14;
4. **Закон за защита от шума в околната среда.**

ЧАСТ II. ОБЩИНСКИТЕ ВЛАСТИ В СТУДЕНТСКОТО ГРАДЧЕ

Тревожно и неприемливо за научните и образователни приоритети на Р. България е сегашното и предвиденото бъдещо състояние според Общия устройствен план (ОУП) на района, който в момента е в процес на приемане, гарантиращ налагането на частни бизнес интереси, които са в разрез с тези на студенти, млади учени и въобще на академичния дух.

Исключително притеснителен е настоящият вид на ОУП за Студентски град. Цялата територия е маркирана за Жилищно строителство, Обществено обслужване и Смесени зони за обитаване и обслужване, което се вижда от приетия ОУП на гр.София, както и от новия проект предстоящ за одобряване. В целият Студентски град за озеленяване са отредени само едно, непрекъснато стесняващо се паркче и една тясна ивичка покрай ул.„Акад. Борис Стефанов”. А както знаем във всеки студентски кампус, между университетските сгради няма частни имоти и обекти, а само паркове и зелени площи. Следователно новият ОУП на гр.София, ако изхожда от приоритетите на обществения интерес, би следвало да регламентира всички околблокови пространства (около студентските блокове), като територия за паркове и озеленяване. Напротив, върху съществуващата кадастрална карта виждаме обособени десетки и стотици парцели, реституирани по неясна логика и в интерес единствено на претенденти за бивши собственици, без да е взиман за приоритетен обществения интерес. Самото им разполагане на кадастралната карта подсказва критериите, по които е ставало това – независимо от това, къде се е намирала нивата в реални граници някога, чрез реституцията тя да бъде използвана не за нива, а за строителство на търговски или жилищен обект, и ако е възможно той да бъде разположени между общежитията. Вероятно чрез престъпния похват на “заменките”, на всяко ъгълче в Студентски град се появиха странни по размери и форми маломерни имоти със всевъзможни търговски обекти по тях – триъгълни, многоъгълни и пр. Реституцията е извършена по този порочен начин,

въпреки че е било възможно огромната част от имотите да бъдат възстановени на територията на Малинова долина само на няколко метра южно от семейните блокове. В кадстъра и в момента там се забелязват огромни свободни терени (общински или държавни).

В сърцето на университетския кампус изникнаха над 10 метрови изкопи, понякога на 2-3 метра от основите на общежитията, след което изкопите се запълниха с бетон и арматура, превърнати в следствие в многоетажни жилищни блокове и хотели, с което тотално започнаха да променят предназначението и функциите на студентското градче. Този строителен бум разруши инфраструктурата на района.

Следейки развитието на инфраструктурата на Студентски град, планове за тоталното му застрояване, умишленото занемаряване и неподдържане на малкото останали зелени площи, извода който всеки би могъл да направи е следният: **приоритет за държавните и общинските органи са не образованието и научното развитие на младите хора, а корупцията, задоволяваща личните и корпоративни интереси на общински служители, академични и държавни структури.**

Липсва, каквото и да било обществено обсъждане с другата засегната страна, а именно – студенти, докторанти, научни работници. Те за засегнати от денонощния шумов, санитарен и инфраструктурен тормоз, а получават внимание единствено седмицата преди местните избори.

Показателна за отношението на студента към местната власт е изключително **ниската избирателна активност на учащите** през последните местни избори. Не е възможно студент да легитимира власт, която тотално е разрушила инфраструктурата в неговия жилищен район и защитава не национални приоритети и интересите на 40-те хиляди студенти, а налага протекция над определена върхушка от инвеститори и съмнителни бизнесмени.

Всъщност общинската власт, а и отчасти държавната легитимира като студентски застъпници порочна върхушка “студентски” представители, които освен, че са на сериозна за млад човек възраст, отдавна не са и действащи студенти. Също така срещу тези студентски представители, има немало данни, жалби, доклади, телевизионни репортажи, уличаващи ги в корупционни интереси и незачитане на нормативна уредба. Тези “студентски” представители години наред са се срастнали с общински, академични и държавни структури. Използвайки незаконни средства, тази “студентска” върхушка, закриляна от академични, общински и държавни органи, повече от 15 години не позволява навлизане на млади, компетентни и обществено отговорни хора в официалните студентските представителства.

Студентски град, като учебен кампус в момента е на ръба на окончателното си унищожение и безвъзвратно трансформиране в български вариант на Лас Вегас или Монте Карло, без никой да понесе наказателна, съдебна или дори морална отговорност за това. Години наред всяка следваща общинска власт прехвърля негативите от сегашното положение върху предходните управляващи, без да вземе никакви мерки за редуциране на нарушенията, контрол на строителството и търсене отговорност на закононарушителите. Всъщност години наред в общинските органи на район “Студентски” фигурират едни и същи лица, като единствената промяна е в районния кмет, който следва тяхната политика. Поради тази причина е неоснователно да се прехвърля вината за бездействието и рушенето на инфраструктурата на академичното градче върху служителите на “предходния мандат”.

Обобщение на основните проблеми в студентското градче, предизвикани от недобрата ефективност на общинските власти:

1. **Несъвместим** с целите на един университетски кампус **облик** на Студентски град;
2. **Липса на публичност и реално участие** на действащи студентски представители с организацията на местното самоуправление, както и **липса на заинтересованост** на местната власт от решаване проблемите на учащите;
3. Безконтролно и обслужващо частни интереси **строителство и унищожаване на зелени площи**, в ущърб на национални приоритети;
4. **Непрозрачно разходване на публични средства и липса на отчетност за постъпленията** от такси, наеми, глоби, санкции, неустойки и разрешителни на територията на кв. “Студентски град”. В отговор на поисканата такава информация чрез документ с **Вх. № 94-К-65/20.11.2006**, последва “информация” за разходи за озеленяване в размер на 22500лв. и разходи за демонтаж на детски съоръжения в размер на 590лв., ремонт на пътища 100825лв. Такава информация е подигравка с обществото или администрацията няма финансово-счетоводни органи, способни да изготвят справка от финансовите отчети по смисъла на Закона за счетоводството (напр. поискания стандартизиран отчет за приходи и разходи) и Закона за държавния бюджет;
5. **Липса на подходяща “стратегическа карта за шума”**, изготвена по смисъла на *Закона за защита от шума в околната среда (Чл. 4)*. Информация за такава бе поискана чрез документ с **Вх. № 94-К-65/20.11.2006**. От отговора се разбира, че не са предприети мерки по спазването на този закон;
6. **Липса на стратегия за развитие на учебния кампус** от гледна точка на основното му предназначение – обучение, научно, творческо развитие и отдых на студенти, млади учени и преподаватели. Местната власт заяви, че няма информация и не знае къде би могло да има такава за разпределението на държавни, университетски и общински територии на територията на кв. Студентски град в отговора си на документ с **№ 94-К-65/20.11.2006**, което показва пълна незаинтересованост от стопанисване на студентското градче;
7. **Липса на широко публично обсъждане** сред студентските и академичните среди при разрешаване на нов строеж или увеселително заведение. При жалби и подписки и предложения от студенти с **Вх. № 94-01-123/07.06.2006** и с **Вх. № 94-01-109/23.05.2006**, местната власт от район “Студентски” дори не благоволи да върне отговор и просто игнорира жалбите и предложенията;

8. **Наднормен външен шум** и невъзможност за учебен процес и пълноценен отдих, свързан с безконтролното раздаване на разрешителни за **денонощни увеселителни и хазартни заведения**;
9. Проблеми с **наличието на вода, парно отопление и електроснабдяване**, породени от неразчетения строителен бум и частни заведения;
10. Разрушени, неподдържани и **липсващи пешеходни зони**;
11. **Натоварен уличен трафик** от леки и тежкотоварни строителни машини, породен от **безконтролния достъп** на всякакъв вид автомобили и посетители с Студентски град;
12. **Обособяване на промишлени зони** в рамките на Студентски град, генериращи шум и замърсяване;
13. Изключително многобройна популация от **бездомни кучета**;
14. **Липса на улично осветление** в парковете и околблоковите пространства;
15. Посредствено или **липсващо стопанисване на зелените площи**, детските площадки и съоръжения;
16. Липса на контрол над **паркиралите във всяка една зелена площ автомобили**;
17. Наличие на незаконното от 2006-та година **въздушно окабеляване**;
18. **Нередовен градски транспорт** и неспособност да се осигури обществен транспорт за студенти. **Незачитане правото на докторанти да ползват намаления** при пътувания, въпреки бюджетните трансфери за поевтиняване пътуването на докторанти. Многократни жалби, заявления за информация и доклади по тези случаи са отправени до Столична община (Входящи номера: **94-ВД-943/2006, 94-ВД-237/2006, 94-ВД-1102/2007, 94-ВД-904/2007**). Отговори последваха след много месечно забавяне и при намесата на Столичния омбудсман, като отговорите не съдържаха искана информация или решения на проблемите. Докторантите имат към настоящия момент намаления за пътуване, които имат символичен характер и не отговарят на студентските намаления, въпреки че двете групи учащи попадат под обхвата на една и съща нормативна база.

ЧАСТ III. УНИВЕРСИТЕТСКОТО СТОПАНИСВАНЕ

Регламентираното след 1996 г. стопанисване на студентските общежития и столове (СОС) от висшите училища е неподходящо за качествено предлагане на условия за отдих и извънучебна дейност, както и на нормална социално – битова среда.

Нарушенията и неефективността от страна на висшите училища в стопанисването на поверените им общежития и столове се състоят в:

1. **Неспазване на “Наредба за ползване на студентски общежития и столове”** (НПСОС), скрито зад делегираната им академична автономия;
2. **Липса на реална финансова отчетност** за разходваните държавни средства и събираните такси, наеми, депозити и други плащания от студенти. От настоящи представители на СРОКСОС бе поискана информация по смисъла на *Закон за достъп до обществена информация* – до Ръководството на СУ “Св. Климент Охридски” заявление с **Вх. № 94.А-32/16.05.2007**, до Ръководството на ТУ-София заявления с **Вх. № 202/28.06.2006, 327/20.10.2006, 240/28.09.2007**. Такава информация не бе получена;
3. **Небрежност по отношение осигуряването на безопасността на живущите и тяхното имущество**, лоша организация на пропускателния режим, допускане безпрепятствен достъп на външни лица. Вследствие на това се случват множество обири, хулигански прояви, скандали и побои, злополуки и смъртни случаи. **Общежитията са подходящ обект за терористични прояви** поради липса на контрол на достъпа и високата концентрация на млади хора от различни националности. Предупреждения за риска от инциденти, обири и смъртни случаи в следствие на небрежност и безотговорно управление бяха отправени до Ръководството на ТУ-София чрез Доклад с **Вх. № 369/23.11.2006г.** и Отчет с **Вх. № 358/13.11.2006г.** След трагичния случай от **03.04.2008г.** в блок №54 бе отправен нов Доклад от СРОКСОС до Ректора на ТУ-София с описание на предпоставките и виновните лица за случая – **Вх. № 68/10.04.2008**;
4. **Не са спазени нормите за пожарна и аварийна безопасност**, което поради високата концентрация на обитатели, старите и амортизирани сгради и инсталации, липсата на противопожарни средства е предпоставка за повишен риск от злополуки и произшествия с множество засегнати младежи;
5. **Нерегламентирано боравене с лични данни** и възможност за злоупотреба с тях от страна на администрация, портиери, домакини, които не са регистрирани администратори на лични данни. Нерегламентирано използване на видео-наблюдателна и записваща техника, без нормативно да е организирано боравенето и съхранението на информация от тях;
6. **Неспособност за справяне с вътрешния ред** в общежитията от домакин-управители, инспектори и административен персонал. Това е предпоставка за криминални прояви, наркомания, системен алкохолизъм, хулиганство, вандализъм, обири и значително по-тежки прояви на насилие, включително изнасилвания и смъртни случаи;
7. **Неспазване на хигиенно-санитарни нормативи по отношение на: жилищни помещения** (амортизирани и ръждясали тръби за питейна вода, наличие на хлебарки и гризачи, неподдържани мазета, липса на хигиенизиране на помещенията при смяна на обитатели), **студентски столове** (допускане на външни хора в кухненските и складовите помещения, създаващо предпоставки за епидемия и отравяне с храна, недобро почистване на прибори и посуда, наличие на хлебарки и гризачи в складовите помещения и/или около тях, неправилно съхраняване на храна от обед, която се сервира вечер);

8. **Отказ от представяне на каквато и да било обществена информация** относно управление, финансиране, ремонтни дейности, конкурси, процедури по настаняване и класиране свързани с общежитията;
9. **Дискриминация на български студенти** за сметка на чуждестранни, които заплащат по-високи такси и се толерират поради финансови съображения на университетите. Това води до отлив на наши студенти, желаещи да се обучават в платена форма на обучение (поради липса на общежития за тях) и до финансова дискриминация на български граждани спрямо чуждестранни в държавно учреждение. Явния случай и процедури по дискриминация в ТУ-София бяха повдигнати и пред Министъра на образованието и науката, г-н Даниел Вълчев като контролен орган по спазването на НПСОС с оглед очевидните нарушения по прилагането наредбата и нарушаването и в полза на привилегировани групи учащи. Документа бе с **Вх. № 94КК-0943/03.10.2007**. Към настоящия момент Министъра не е предприел никакви действия по разрешаване на случая и контрола на спазването на НПСОС ;
10. **Неясно отчитане на консумативни разноски** (топло-, и електроенергия, студена вода), като наемателите имат затруднен достъп до реалната методика на отчитане. Несправедливо разпределение на консумативните разноски поради липса индивидуални електро – и водомери, а дори и при наличието на такива – достъп до тях има само административния персонал, но не и потребителя. Отказ от даване на информация, поискана чрез документи с **Вх. № 94.А-32/16.05.2007** (Софийски университет), **Вх. № 328/10.2006** (ТУ-София);
11. Неяснота с **изразходването на депозитите**, които при никакви условия не се връщат на живущите и не се съгласуват със студентските домови съвети (Чл. 18 (3) от НПСОС). Информация бе поискана чрез документите от точка 10 и не бе получена;
12. **Некоректно обявяване на броя студенти** спрямо наличните свободни места за студенти от други висши училища като свободните места се предоставят студенти без право на общежития, служители, външни хора;
13. **Нерегламентирано настаняване** на преподаватели, администрация, служители и др. външни за общежитията живущи. Ползване на общежитията за частни хотели;
14. **Налагане на фирми и доставчици**, без граждански контрол. Това води до некачествени фирми за поддръжка и ремонтни дейности, както и до прояви на корупция и налагане на собствени бизнес кръгове, скрити зад академичната автономия. Не последва информация, поискана по смисъла на *Закон за обществена информация* на документ с **Вх. № 94.А-34/16.05.2007** (СУ) и **Вх. № 366/20.11.06** (ТУ-София), в който бе поискана информация за конкурси и процедури;

15. **Неспазване на задълженията и контрола** за качеството извършване на ремонти, подмяна на инвентар;
16. **Манипулиране на студентски комисии**, които са функционално обвързани със структурите на Университета и нямат независимост. Непълно спазване на НПСОС относно съвместно управление между университетска администрация и студентско представителство;
17. **Лошо стопанисване на столовете**, допускане в тях на **външни хора** (не студенти), като за тях се ползва държавна субсидия, лоша хигиена, значителни отклонения от регламентиранияте порции, предоставяне на сградите на столовете за ползване от външни организации (пример – ТУ-София (частна фирма “Денима”), ХМТУ (дискотека, в момента липса на стол), УНСС (приземни етажи предоставени на заведения) и др.);

18. **Неправилно начисляване и отчитане на стойността на студентските купони**, ненавременно отчитане на повишението на държавната субсидия за поевтиняване на храната за студенти. Касовите документи (купоните) не оставят при потребителя (студента), а се задържат от персонала на студентския стол. На снимката се вижда, че оформянето на себестойността на студентския купон е в нарушение на Чл. 24 и §5 от НПСОС;

19. Неконтролируемо и несъгласувано с учащите **отдаване на външните тела** към блоковете за магазини, заведения, нарушаващи спокойствието на живущите и внасящи дискомфорт в тяхното пребиваване;
20. **Липса на професионалисти в управлението на общежитията**. Академичните титли и заетост в учебния и научен процес на началниците на поделенията за общежития на отделните училища не са достатъчна предпоставка за качествено управление и разбиране на социално-битовите въпроси на младите хора;
21. Липса на воля и желание за отстояване **правото на наемателите за спокойствие** (нарушавано от строежи, външни заведения и др.). Контролът на вътрешния ред не е на нужното ниво – от входната врата (където фиктивни фирми назначават портиер-охранители в напреднала възраст и без опит) до вътрешните стаи, в които пребивават множество нелегално живущи и се организират шумни увеселения. Това води, от опасност от дребни нарушения, до грабежи, побои, дори и до опасност от терористичен акт (поради пребиваването на учащи от множество етнически групи, държави и националности);
22. Безотговорно е и **поведението на държавните финансови контролни органи**, които си затварят очите пред явни закононарушения и нерегламентирани финансови операции.

ЧАСТ IV. РЕНОВИРАНЕТО НА СТУДЕНТСКИ ОБЩЕЖИТИЯ СЪС СРЕДСТВА ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ ПРЕЗ 2007-2008 ГОДИНИ (БЛОК 12 И 23 НА СТУД. ГРАД)

Реновирането на 12 и 23 блокове в студентското градче, финансирани от държавния бюджет е доста спорна и неефективна инвестиция на държавни пари. Подобренията в блока могат да се нарекат козметични, но по никакъв начин не могат да оправдаят споменатите 300 лв. за кв.м.

Основни забележки по отношение на ремонтните дейности:

- **Външната изолация** – носи по-скоро временен и козметичен характер, в разрез с ефективност и дълготрайност;
- **Вратите** – външните врати на стаите са ламинат с картонен пълнеж, което не отговаря на потребностите на студентите за сигурност и лично пространство. В голяма част от стаите липсват вътрешните врати;

- **Бани** – не са оправени течове, батериите са с посредствено качество и съмнителна експлоатационна устойчивост, осветителните тела са пожароопасни, плочките са монтирани некачествено и неестетично;
- **Инвентар** – леглата не са подходящи за ежедневна употреба, липсва подходяща за студенти мебелировка;
- **Таван** – тавана на блока не е ремонтиран, като по този начин се обезсмисля ремонта в стаите, в които има течове от тавана;

- **Общи помещения** – не е извършен ремонт, ползвани са за складови и строителни нужди и са в значително по-лошо от първоначалното състояние;

- **Коридори** – освен посредствено боядисване и мазилка, не са претърпели никакви подобрения, вратите в коридорите не са ремонтирани или подменени, а допълнително
- **Асансьори** – не са ремонтирани, но са ползвани за строителни и транспортни нужди, чрез което допълнително са амортизирани и доведени до влошено състояние и аварийна опасност.

Коментар относно цената на ремонта:

Ако се вземе за пример типова стая от 24 кв. м. в 12-ти блок (над 90% от стаите са такива), при цена от 300лв./кв.м. излиза, че ремонта на стая възлиза на 7200 лв.

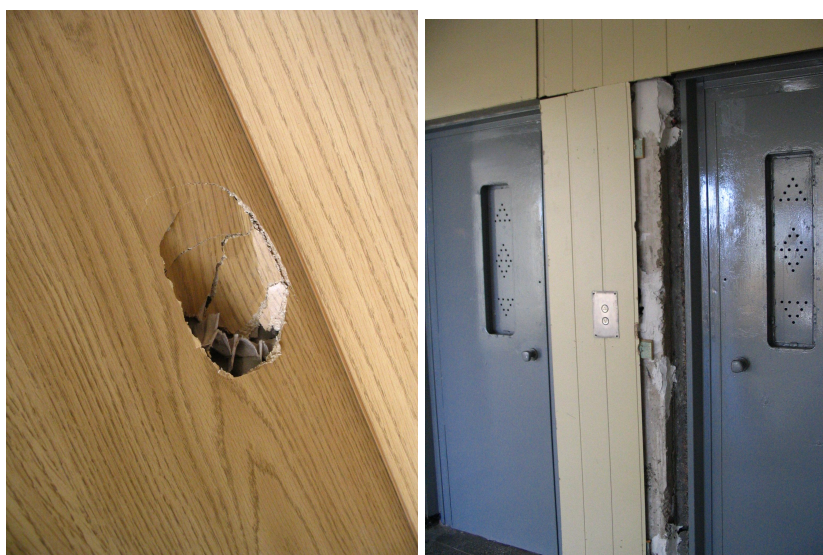
В стаите са ремонтирани/реновирани:

1. **Баня:** облицовани са с нови плочи, санитарен инвентар, врата, батерии, мазилка, осветителни тела;

Забележка: ремонта на баните става, въпреки инвестираните преди това средства от бюджета (над 1.2 млн. лева) за ремонт именно на баните на 12-ти блок, повечето от които бяха в по-добро от сегашното състояние, но бяха разрушени и преправени;

2. **Инвентар на стаите:** нови легла (крайно неудобни според учащите са хотелските легла с детски размери (82см. широки) и неразчетени с матрака механизми и основа, които бързо ще дефектират); гардероби; офисни столове за непродължителна употреба; само две бюра;
3. **Прозорци:** сменена е дограмата, въпреки, че цялото западно крило на 12-ти блок бе с налична PVC дограма, евтини бели щори, голяма част от които без механизми, в някои стаи щори все още няма;
4. **Врати:** външните врати въпреки приликата с масивно дърво, са ламинат с картон между него, лошо е изпълнен монтажът им, тъй като поради по-голямата им височина е срязана долната масивна носеща рамка и вратите са нестабилни и неефективни за защита на личното имущество; в голяма част от стаите липсват вътрешни врати;

5. **Външна мазилка (топлоизолация)** – евтино изпълнение стиропор с мрежа (появили са се вече пукнатини и отпадане на външната мазилка);

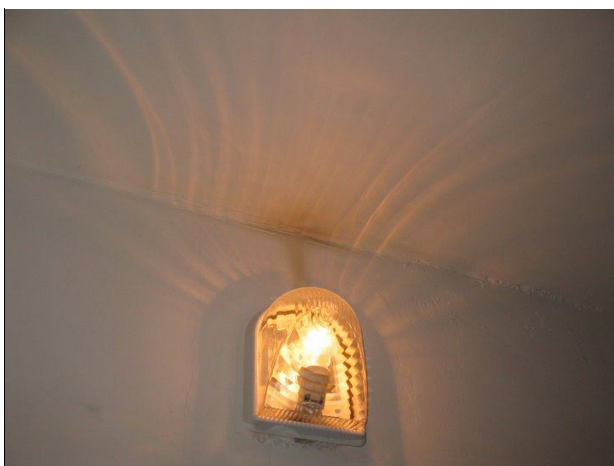
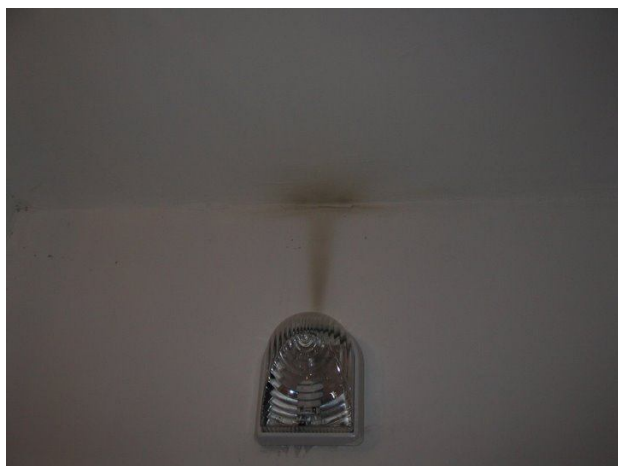
6. **Мазилка и боядисване** – некачествено изпълнение, което не би издържало критиката на който и да е частен собственик;
7. **Ламиниран паркет** – некачествени материали и изпълнение, които имат кратък експлоатационен период.

С оглед на описаните подобрения и качеството на извършената дейност, по цени на дребно материалите и консумативите за ремонта на стая излизат не повече от 1700 лв., а качеството на работа не заслужава пълно заплащане, предвид некачествено изпълнение и похабяване на материалите.

Направения първичен анализ на качеството на ремонтните дейности, дава основание за подозрение за отклоняване на бюджетни средства в големи размери и сезиране компетентни държавни органи за финансова проверка.

Опасения относно пожаро- и аварийната безопасност:

1. Осветителните тела са нискокачествени и **пожароопасни**, особено в баните. Те не са разчетени за нуждите на учащите за осветление и са с прекалено маломощни (40-60W). Първи прояви на пожароопасност се виждат от снимките на студентските бани, където се вижда нагар от прегоряла пластмаса около осветителните тела. Друг е въпросът, че не са отчетени основни насоки в прилагането на ергономичност и енергоефективност, характерни за 21-ви век;

2. Липсват предписаните от пожарните служби “**летящи врати**”, **аварийни кранове** и шлангове в коридорите, не са монтирани и **пожароизвестяващи устройства**;
3. **Електроинсталациите** не са ремонтирани или подновени, което си личи от останалите стари предпазители и контакти;

4. **Материалите**, с които са извършени ремонтите са с ниско качество относно противопожарни изисквания

Забележки относно финансовия и инвестиционен контрол:

С оглед направените анализи и наличния снимков материал явно е, че университетските контролни органи и държавните инспекции по строителен контрол не са си свършили работата и трябва да бъде разследвана дейността им.

(НЕ)Обоснованост на покачването на наем и депозити:

Неагрументирано и нелогично е покачването на наемите в 12-ти блок от 17.89 лв. на 38 лв. месечно за студент, поради това, че блока е реновиран и то много некачествено, чрез бюджетни средства. Покачването на наемите не е регламентирано в официални документи и не е съгласувано със студентските представители, което го прави незаконно. Печалбата на университета годишно от това нерегламентирано увеличение на наемите е над 200 000 лева.

Българския данъкоплатец плаща двойно – първо за некачествен ремонт, от който явно са отклонени голяма част от средствата и втори път за незаконно увеличение на наемите на учащите се.

Факта на повече от двукратното увеличение на наемите е нелогичен и от гледна точка на целта на реновирането, която би трябвало да бъде не отклоняване на бюджетни средства, а енергийна ефективност, икономии и намаляването на наема, който се образува на база цена за кв. м., като в досегашната цена бяха калкулирани загуби от неефективна изолация, загуби в стари водо- и токо-преносни съоръжения. В досегашния наем бяха калкулирани и 90 кВт./ч. електроенергия и 4 куб. м. вода. Интересно защо след ремонта и преминаването към индивидуално отчитане (една от целите на ремонта), тези загуби и консумативи не бяха редуцирани и наема да бъде актуализиран.

Всъщност таблата за индивидуално отчитане бяха закупени с бюджетни средства и бяха налични още през лятото на 2006-та година, което се вижда от снимките от складово сервизно помещение в 12-ти блок:

Изводи относно ремонта (реновирането) на 12-ти и 23-ти блокове на Студентски град, финансиран с бюджетни средства:

1. Качеството на изпълнението на проекта е крайно незадоволително;
2. Необосновани са първоначалните позитивни оценки за изцяло козметичните промени;
3. Целта на проекта – удобства, функционалност, енергийна ефективност и икономии са неизпълнени, поради рязкото увеличение на наемите за студенти;
4. Съществуват съмнения за финансови нарушения и неефективно използване на бюджетни средства;
5. Създадени са предпоставки за повишен риск за здравето, живота и имуществото на студентите, чрез монтаж на некачествени материали и липса на ремонт на противо-аварийни съоръжения.

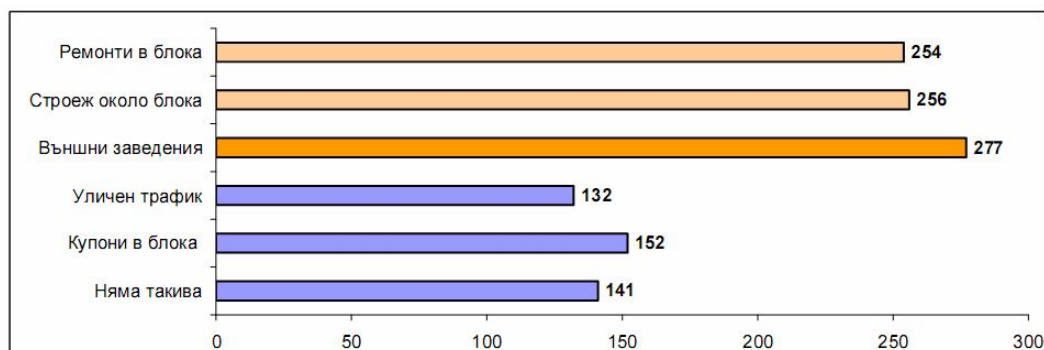
Някои първоначални предложения относно реновирането на студентски общежития:

1. Незабавна финансова и нормативна проверка, строителна, пожарна и аварийна инспекция, съвместно с представители на Сдружението и други неправителствени организации.
2. Преустановяване на всякакви проекти и финансиране на реновиране на други студентски блокове без финансова, експертна и нормативна оценка на извършеното досега реновиране.

ЧАСТ VI. ПРИЛОЖЕНИЯ, ДОПЪЛНЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

1. **Приложение 1.** Първоначални предложения и искания на СРОКСОС за решаване на поставените в Доклада проблеми. Предоставени са на вниманието на Министъра на образованието и науката с Вх. №: **94КК-240/03.04.2008** в Деловодството на МОН;
2. **Приложение 2.** Коментари за неспазването на българската нормативна уредба, свързана със студентските общежития и столове;
3. **Приложение 3.** Снимков материал на оптичен носител;
4. **Приложение 4.** Резултати от анкетно проучване сред студенти (в представителната извадка участват над 1000 анкети на живущи в общежития студенти). Прилагаме и извадка от всички отговори.

Кои от посочените шумове ви пречат в най-голяма степен?

Вариант на настоящия доклад бе изпратен до Министъра на образованието и науката и заведен с Вх. №: **94КК-239/03.04.2008** в Деловодството на МОН.

Дата: 11.04.2008

Гр. София

Председател на СРОКСОС:

/Кънчо Драгнев/